

19 בנובמבר 2015

קוים לדמותו של עבד אלחמיד אבעוד, מחבל בלגי, אשר עמד בראש ההתארגנות, שביצעה את מתקפת הטרור של דאעש בפאריס

עבד אלחמיד אבעוד, המכונה אבו עמאר הבלגי, בעמוד השער של כתבה, שהתפרסמה בביטאון דאעש דאביק בשפה האנגלית (גליון מס' 7, פברואר 2015). בכתבה רואיין עבד אלחמיד אבעוד, שסיפר, כי נשלח ע"י דאעש למשימת טרור בבלגיה. החוליה נחשפה ע"י שירותי הביטחון הבלגיים, אך הוא הצליח להימלט ולשוב לסוריה. זמן קצר לאחר מכן שב ונשלח ע"י דאעש לאירופה ועמד בראש ההתארגנות, שביצעה את מתקפת הטרור בפאריס.

כללי

1. עבד אלחמיד אבעוד (אבו עוד) הינו פעיל טרור בלגי, אשר עמד בראש ההתארגנות, אשר ביצעה את מתקפת הטרור בפאריס. בעקבות הפיגוע בפאריס התנהל אחריו מצוד ע"י שירותי הביטחון הצרפתיים. ב-18 בנובמבר 2015 פשטו כוחות משטרה צרפתיים על בניין בפרבר סן דניס, שמצפון לפריס, שם הוא אמור היה להימצא. במקום הסתתרה חוליית מחבלים, שניהלה קרב יריות עם השוטרים הצרפתיים, שבמהלכו פוצצה עצמה מחבלת מתאבדת. השלטונות הצרפתיים מסרו כי הגופה שנמצאה במקום היא זאת של עבד אלחמיד אבעוד. כמו כן דווח, כי המחבלת המתאבדת הינה בת דודתו של אבעוד.

2. הפיגוע בפאריס, בו היו מעורבים פעילים אירופאים של דאעש, המחיש היטב את סיכוני הטרור הטמונים למדינות אירופה בפעילי דאעש השבים למדינותיהם. מתקפת הטרור בפאריס וספיחיה מצביעים על כך, שדאעש זיהה היטב את הפוטנציאל המבצעי הטמון בפעילים האירופאים הללו, והוא החל לשגר אותם למדינות מערב אירופה ביוזמתו, כדי להקים תשתיות טרור ולבצע פיגועי טרור (בפיגוע בפאריס השתתף מחבל מתאבד, ששוגר בתחילת אוקטובר 2015 מסוריה, נבלע בתוך המוני הפליטים וחבר אל תשתית ג'האדיסטית, שהוקמה קודם לכן ע"י אבעוד עבד אלחמיד). כל זאת תוך גילוי מידה רבה של תעוזה וביטחון עצמי המבוססים להערכתנו, על הערכתו של דאעש, כי צעדי הסיכול והמנע הננקטים באירופה אינם אפקטיביים דיים.

קיום לדמותו ולפועלו של עבד אלחמיד עבאוד

3. עבד אלחמיד עבאוד (אבו עוד) הינו אזרח בלגי, ממוצא מרוקאי, בן 27. הוא גדל ברובע Molenbeek שבבריסל, המהווה את המרכז הג'האדיסטי הבולט בבלגיה. מתקפת הטרור בפאריס חשפה, כי רובע זה שימש כעורף הלוגיסטי של מתקפת הטרור בפאריס. לפחות שני מחבלים, שהגיעו לפאריס לביצוע הפיגוע יצאו מרובע זה. בעבר יצאו ממנו פעילים בלגים רבים לסוריה כדי להצטרף לדאעש ולהילחם בשרותיו¹.

4. עבד אלחמיד אבעוד הינו בן למשפחת מהגרים ממרוקו. אביו הינו מהגר עבודה, אשר הגיע לבלגיה לפני יותר מארבעים שנים. לאביו הייתה חנות והוא ובני משפחתו (אישה, שישה ילדים) רכשו בית נאה באחד האזורים הטובים יותר של רובע העוני Molenbeek. בכלי התקשורת הבריטיים דווח, כי בני המשפחה לא קיימו אורח חיים דתי. לדברי יסמינה, אחותו של אבעוד, הוא לא גילה עניין בדת ולא נהג לבקר במסגד.

5. בצעירותו תואר עבד אלחמיד אבעוד ע"י שכניו "a fine young boy", שאביו ואימו היו גאים בו. אולם בשלב כלשהו של התבגרותו, בשנות העשרה, הוא החל להסתבך בפלילים. הוא החל לבלות ברחובות הרובע עם נערים בעייתיים והסתבך בפשיעה זעירה (גניבה מחנויות, מכירת רכוש גנוב). הוא למד באחד מבתי הספר התיכוניים היוקרתיים של בריסל אך סולק ממנו כעבור כשנה משום שנהג לגנוב ארנקים של תלמידים ולהתעלל בתלמידים ובמורים. הוא נהג לבלות בפאבים ובמועדוני הלילה הנחשבים של בריסל בלוויית שני חברים קרובים אותם גייס מאוחר יותר למתקפת הטרור בפאריס (האחים אבראהים וצאלח עבד אלסלאם). לפני כחמש שנים ביצע עבד אלחמיד אבעוד שוד מזוין עם חברו צאלח עבד אלסלאם ובעקבותיו נשלחו השניים לכלא (דה גרדיאן, 18 בנובמבר 2015; דיילי מייל, 19 בנובמבר 2015).

¹ ראו פרסום מרכז המידע מה-17 בנובמבר 2015: "מתקפת הטרור של דאעש בפאריס: תמונת מצב ראשונית ומשמעות (עדכני ל-16 בנובמבר 2016)".

6. נראה, כי בעת שהותו בכלא עבר עבד אלחמיד אבעוד תהליך של רדיקליזציה אסלאמית, תופעה שנתקלנו בה אצל פעילים ג'האדיסטים באירופה בעבר. בעקבות זאת הוא הצטרף למאות הפעילים הבלגים, שעשו דרכם לסוריה כדי להצטרף לדאעש. לסוריה הוא הגיע בינואר 2014 והביא יחד עימו את יונס, אחיו הצעיר בן ה-13 (בשל כך הוא נאשם בבית משפט בלגי בחטיפת אחיו זאת לאחר שאביו, עומר אבו עוד, התלונן באופן רשמי על בנו בפני המשטרה הבלגית).²

7. דומה, כי בראשית דרכו בדאעש הועסק עבד אלחמיד אבעוד במשימות לוחמה ולוגיסטיקה "שגרתיות". בעת שהייתו בסוריה תועד אבעוד נוהג בטנדר, אשר גרר גופות בני אדם, שנרצחו ע"י דאעש, כשהוא מחייך מפה לאוזן (דיילי מייל, 18 בנובמבר 2015). על פי דיווח של ארגון סורי לזכויות אדם בעת שהותו בסוריה הוא מונה כמפקד באזור דיר אלזור (all4syria, 14 באוגוסט 2015). נראה גם, כי בעת שהותו בסוריה הוא עסק בגיוס פעילים בלגים לדאעש ובשל כך נידון למאסר של עשרים שנים בהעדרו בבית משפט בלגי.³

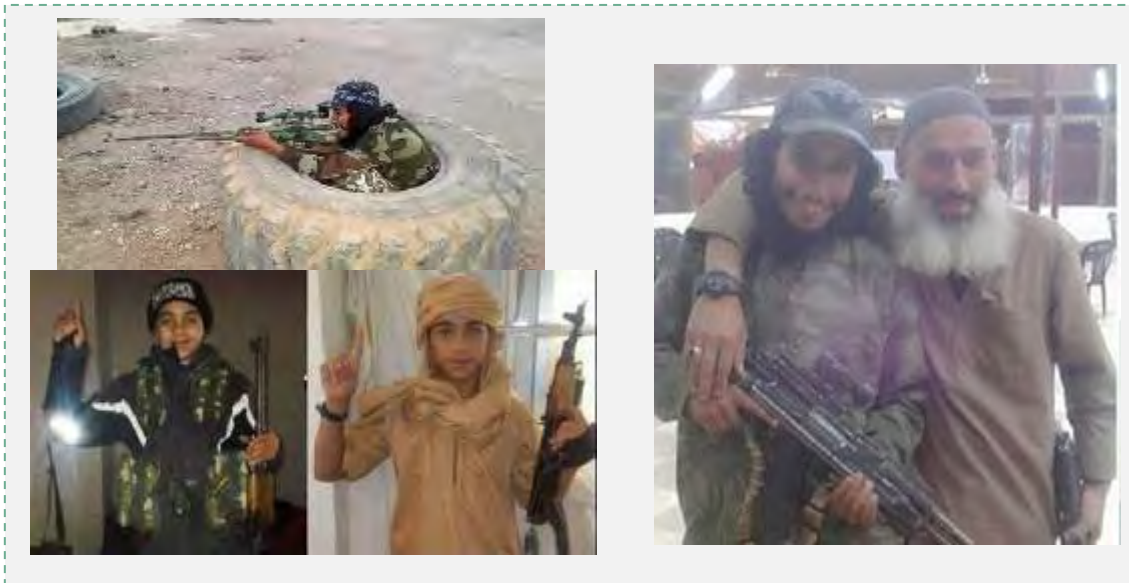
תמונה מתוך סרטון, שפורסם בטוויטר, בה נראה עבד אלחמיד אבעוד נוהג בטנדר הגורר גופות נרצחים, מחייך מפה לאוזן.

8. בשלב מאוחר יותר, להערכתנו בסוף 2014, החליט דאעש לעשות שימוש ביתרונו היחסי של אבעוד, כאזרח בלגי, בעל יכולת לנוע ולפעול בחופשיות יחסית במערב אירופה. הוא שיגר אותו חזרה לבלגיה לשם הקמת תשתית טרור וביצוע פיגועים. נראה, כי לפני כן הפיץ דאעש ידיעה כוזבת על מותו של אבעוד במהלך הלחימה, כדי למנוע חשיפתו בבלגיה. מהראיון עם עבד אלחמיד (ראו להלן) עולה, כי הוא הגיע לבלגיה יחד עם שני פעילים בלגים נוספים. שלושת הפעילים הללו הצליחו לארגן לעצמם דירת מבטחים, שבה אגרו כלי נשק וחומרי נפץ. אולם

² על פי מסמך, שפרסם שירות המחקר של הקונגרס האמריקאי ניסו לצאת מבלגיה לסוריה כ-380 פעילים. מתוכם כ-330 הצליחו להגיע לסוריה (נתונים נכונים לתחילת 2015). עוד נאמר, כי מכון מחקר עצמאי העריך את המספר כגבוה יותר המגיע ל-440. בלגיה הינה המדינה שבה מספר המצטרפים לחימה בסוריה הינו הגבוה ביותר, יחסית לגודל אוכלוסייתה ("European Fighters in Syria and Iraq", אפריל 2015).

³ עבד אלחמיד אבעוד נמנה על 32 אנשים, שהועמדו לדין באשמת ניהול אחת מרשתות הגיוס הגדולות ביותר לשיגור פעילים בסוריה. הם הועמדו למשפט, רבים מהם בהעדרם.

שירותי הביטחון הבלגים חשפו בינואר 2015 את החוליה והרגו שניים מאנשיה. עבד אלחמיד אבעוד, שלא היה באותה עת בדירה, הצליח להימלט ולשוב בשלום לסוריה.

מימין: עבד אלחמיד אבעוד עם פעיל דאעש נוסף. משמאל למעלה: עבד אלחמיד אבעוד במדי קרב. משמאל למטה: יונס, אחיו הצעיר של עבד אלחמיד אבעוד, בעת שהותו בסוריה (אלערביה, 16 בנובמבר 2015).

עבד אלחמיד אבעוד עם דגל דאעש בעת שהותו בסוריה (דאביק, גליון 7, פברואר 2015).

9. בפברואר 2015 פורסם ראיון של עבד אלחמיד אבעוד בביטאון דאעש דאביק. הראיון נועד להערכתנו לעודד פעילים אירופאים לצאת למשימות טרור מטעם דאעש במדינות מוצאם. זאת ע"י פיאר "עלילותיו" של עבד אלחמיד אבעוד בבלגיה ובאירופה תוך הדגשת הצלחתו לחמוק בשלום מכל שירותי המודיעין, שרדפו אחריו. הראיון הצביע גם על מידה רבה של ביטחון עצמי ותעוזה מצידו של דאעש, שלא היסס לתת פומבי לתמונותיו של אבעוד, ולשלוח אותו זמן קצר לאחר מכן למשימה חדשה בבלגיה ובצרפת (להערכתנו בסביבות מרץ 2015).

10. זמן לא רב לאחר שובו לסוריה (להערכתנו תוך כמה שבועות) **שוגר עבד אלחמיד אבעוד למערב אירופה (סביר לבלגיה) בפעם השנייה**. שיגורו השני הסתיים בתכנון וסיוע למתקפת הטרור בפאריס ובהריגתו בסן דניס (כלי התקשורת הצרפתיים והבריטיים מתארים אותו כ"מוח" שמאחורי הפעולה). במתקפת הטרור בפאריס הוא הסתייע באחים עבד אלסלאם, **חבריו מילדות** שגדלו איתו ברובע Mobenleek וכמו כן הוא שילב בהתארגנות את **בת דודתו**. בתקשורת הצרפתית והבריטית דווח, כי הוא היה מעורב בשני פיגועים: **האחד**, כוונת פיגוע **בכנסייה**, שסוכלה (אפריל 2015); **השני** פיגוע נגד הרכבת המהירה מפאריס לאמסטרדם (אוגוסט 2015).⁴

עיקרי הראיון לביטאון דאעש דאביק

11. הראיון, שהעניק עבד אלחמיד אבעוד לביטאון דאעש, דאביק (פברואר 2015) עוסק ברובו בשיגורו **לבלגיה ע"י דאעש**, יחד עם שני פעילים בלגים נוספים, ובהצלחתו להימלט ממנה. להלן עיקרי הדברים:

א. **אופן ההגעה מסוריה לבלגיה**: עבד אלחמיד אבעוד מציין, כי הוא הגיע לבלגיה עם שני פעילים נוספים, **במשתמע בלגים**: פעיל המכונה **אבו ח'אלד הבלגי** ("סופיאן") ו**אבו זובייר הבלגי** ("ח'אלד"). הוא מציין, כי בדרכם לבלגיה, כשעברו דרך מדינות אירופה, הם נתקלו בקשיים אך בסופו של דבר הצליחו להגיע לבלגיה (במשתמע, השלושה הגיעו לבלגיה בדרך היבשה).

עבד אלחמיד אבעוד, המכונה אבו עמאר הבלגי (מימין) יחד עימו נראים עם שני הפעילים הבלגים, ששוגרו ע"י דאעש למשימת טרור בבלגיה ומצאו מותם בפשיטה של המשטרה הבלגית (דאביק, גליון 7, פברואר 2015).

⁴ במהלך נסיעת הרכבת המהירה מאמסטרדם לפריס יצא אדם משירותי הרכבת, כשהוא חמוש ברובה סער מסוג קלצ'ניקוב ובסכין ופתח באש לעבר הנוסעים. שלושה נוסעים נפצעו. מספר נוסעים השתלטו על התוקף, ניטרלו אותו ומנעו הרג רחב היקף. בין הנוסעים, שניטרלו את התוקף, היו שני אזרחים אמריקאים. מבצע פיגוע הירי זוהה כאיוב אלחזאני (Ayoub el Khazani), בן 26, ממוצא מרוקאי, שבעבר התגורר בספרד. בתקשורת הספרדית דווח, כי איוב אלחזאני מוכר היטב לשירותי הביטחון של צרפת, בלגיה וספרד כחבר בתנועות אסלאמיות קיצוניות. איוב אלחזאני יצא לסוריה בשנת 2014 וכל הנראה שירת במשך תקופת מה בשורות דאעש (טלגרף, 22 באוגוסט 2015).

ב. **מטרת שיגור החוליה: אבעוד אינו מפרט את המטרה הקונקרטית של שיגורם מן הסתם כדי שלא לחשוף תכנונים מבצעיים בהכללה. הוא מציין, כי מטרת הגעתם הייתה להטיל טרור על "הצלבנים" (קרי, הנוצרים) המנהלים מלחמה נגד המוסלמים (to terrorize the ..."** crusaders). אבעוד ציין בהקשר לכך, כי בלגיה הינה חברה בקואליציה התוקפת את המוסלמים (קרי, את דאעש) בעיראק ובסוריה. **להערכתנו החוליה אמורה הייתה להקים תשתית טרור בבלגיה שתבצע פיגועים בבלגיה, צרפת וייתכן גם במקומות נוספים במערב אירופה. חומרי הנפץ ואמצעי הלחימה, שנמצאו בדירת המבטחים של החוליה (ראו להלן) מצביעים על כך בברור.**

ג. **פשיטת השלטונות הבלגיים על דירת המבטחים של החוליה: עבד אלחמיד אבעוד מציין, כי החוליה התמקמה בדירת מבטחים, שבה הכינה כלי נשק וחומרי נפץ, הוא אינו מציין את מקומה של הדירה. הוא תיאר כיצד כוחות בלגיים וצרפתים פשטו על דירת המבטחים, שבה שהו שניים מאנשי החוליה, וניהלו עימם קרב יריות, שנמשך כעשר דקות. שני חברי החוליה נהרגו במהלך הקרב **עבד אלחמיד אבעוד, שלא שהה במקום, ניצל והצליח להימלט ולחזור לסוריה.****

ד. **הבריחה מבלגיה לסוריה: עבד אלחמיד אבעוד מתפאר בראיון, כי הצליח להימלט ולשוב לסוריה למרות ששרותי מודיעין רבים חיפשו אחריו. הוא הוסיף, כי שמו ותמונתו הופיעו בכל מהדורות החדשות ולמרות זאת הוא הצליח להישאר בבלגיה, לתכנן פיגועים ולעזוב אותה בביטחון כאשר היה צורך בכך. להערכתנו פרסום זה נועד להעביר מסר תעמולתי "מרגיע" לפעילים אירופאים המשוגרים ע"י דאעש, המדגיש את חוסר יעילותם של שירותי המודיעין האירופאים.**

12. פשיטת הכוחות הבלגיים, שבעקבותיה נמלט עבד אלחמיד אבעוד לסוריה, אירעה להערכתנו ב-15 בינואר 2015 בעיר הבלגית Verviers, שבקרבת בריסל. שירותי הביטחון הבלגים חשפו במקום חוליה של פעילי דאעש, שהתכוונו לבצע פיגוע, כנראה לתקוף תחנת משטרה. חברי החוליה היו מצוידים במדי משטרה, ארבעה רובי קלצ'ניקוב וחומרי נפץ. שניים מחברי החוליה [חבריו של אבעוד] נהרגו בחילופי האש עם כוחות הביטחון. בעקבות האירוע דווח בכלי התקשורת כי השניים חזרו זמן קצר לפני כן לבלגיה לאחר שלחמו בשורות דאעש בסוריה (דיילי מייל, 16 בינואר 2015)⁵.

⁵ ראו "מבט לג'האד העולמי (15-21 בינואר 2015)", לקט מידע שבו דווח על האירוע.